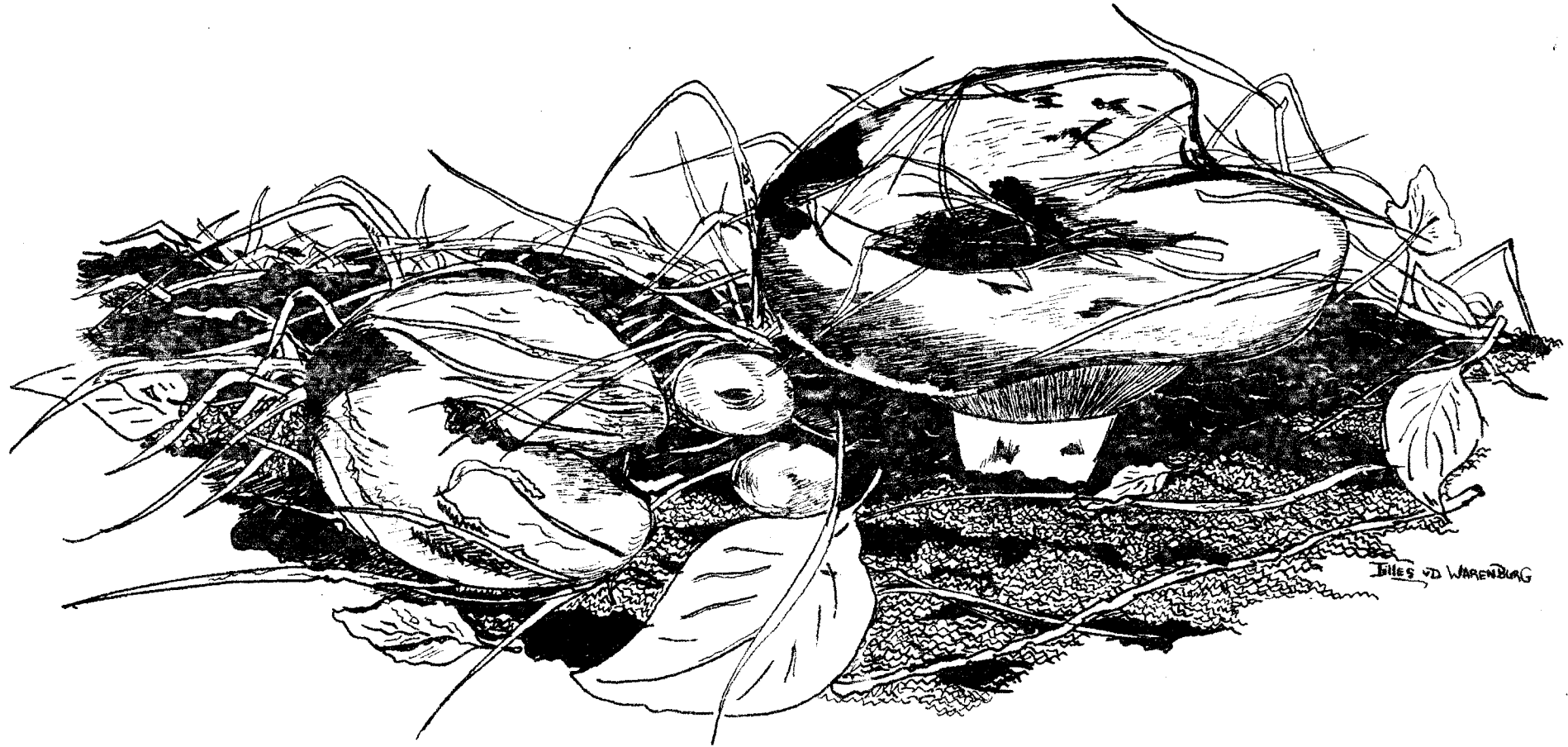

NATUUR-EN VOGELWACHT CULEMBORG

HAK-AL

NUMMER 6 1e JAARGANG 1975

Hak-al is het mededelingenblad van de Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Redactie-adres: Molenwal 24 te Culemborg

Kontaktadres Natuur- en Vogelwacht: Gerard van Zuylen, Zandstraat 32a, Culemborg. tel.: 03450-3922

Penningsmeester: Frans Waroux, Mendelssohnlaan 7, Culemborg. Betalingen: postgiro 34 33 351 t.n.v. F. Waroux, rek. Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Begeleiding Jeugdgroep: Gerard van Zuylen (zie boven) en Leo van de Kooy, Vliegerweg 3, Culemborg. tel.: 03450-5450

Coördinatie broedvogelinventarisatie: Chris Kalden, Raveleinstraat 51, Culemborg.

Plantenwerkgroep: Naud Wijnhoven, Golberdingenstr. 1, Culemborg. tel.: 03450-5221

Bibliothecaris: Frans Waroux, Mendelssohnlaan 7, Culemborg, 03450-5393

Redactieteam: Harry Uphof, Cocky van Zuylen, Jillis van de Warenburg en Jacques Coninx

Van de redactie

Had het vorige nummer de dikte van de zaterdageditie van de Telegraaf, dit nummer is er een van een noodlijdend dagblad. Het is de bedoeling dat de komende nummers van het blad deze dikte zullen houden, voornamelijk om de man die de produktie van het blad in handen heeft niet al te zeer te belasten.

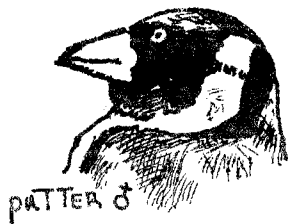
Er is momenteel nog maar een ding dat een vlot in elkaar zetten van het blad in de weg staat. Precies, de inlevering van de copij. Nu kunnen we twee dingen doen: We kunnen het blad laten uitkomen als alle kopij binnen is - het zal dan $\pm$ 2 weken later verschijnen. Of we doen het blad op de geplande tijd de deur uit, ongeachte of alle copij binnen is. Voor dit laatste hebben we gekozen, omdat het volgens ons het belangrijkste is dat iedereen weet wanneer de excursies zijn.

Omdat er geen negatieve berichten zijn ontvangen over de nieuwe vorm van het blad, blijft het verschijnen in deze vorm (zoals u ziet).

Excursieverslagen, verhalen, etc. voor het volgende nummer moeten uiterlijk 30 oktober bij de redactie aanwezig zijn. Graag getypt met een maximale regelbreedte van 12½ cm.

Fortenexcursie van 23 augustus

Op zaterdag 23 augustus rond 7 uur startten we op de fiets naar het eerste fort. Halverwege het eerste fort zagen we 8 patrijzen; het bleken jongen te zijn. We reden nog geen 50 meter of Leo v.d.Kooy zag aan de andere kant een blauwe reiger zitten langs de sloot. We zagen ook nog een paar putters zitten. We

reden door. Voorbij het eerste fort waar we stopten en wilden kijken of de steenuil eens zat. Ondertussen kwam Jilles er aan. We reden door naar het tweede fort daar we inmiddels angekommen waren zag een van ons weer een blauwe reiger. We reden verder langs het tweede fort. Toen iemand de roerdomp ingedoken zag zitten. We hebben er een poos naar zitten kijken. Maar we moesten verder. Bij de plas angekommen zagen we twee kuifeenden, we hebben daar wat rond gekeken en we zagen ook nog twee meerkoeten waarvan één jong en twee waterhoentjes. In de lucht vlogen ook nog twee purperreigers. We zetten onze fietsen tegen het hek en we liepen verder. We zagen ook nog

een aantal planten zoals watermunt en waterweegbree. Een eindje verderop zagen we een roerdomp het riet in vliegen. Onderweg zagen we ook nog een paar vlinders en een hoop rode en blauwe liebellen. Op de terugweg zagen we bij het eerste fort nog een fuut, toen we die hadden gezien, zijn we naar huis gefietst.

Het was een mooie en
leerzame excursie.
Antoine Geerlings.

LEDENLIJST - Nieuwe leden/belangstellenden

- 96 Wim Rubers - Joh. Frisoplaats 6A - Tricht
- 97 Saskia Oud - Troelstrastraat 66 - C'borg
- 98 Elly Heynes - Cézar Frankstraat 3 - C'borg
- 99 Ed van Spall - Akelei 7 - C'borg

Zoals U wellicht heeft kunnen merken hebben we door bemiddeling van een onzer leden sinds kort de beschikking over keurige plakadressies met naamsvermelding. Het is niet uitgesloten dat er hier of daar een foutje in de naam of het adres is geslopen. Gaarne even een berichtje aan mij dan wordt dit ten spoedigste verholpen.

Erans Waroux.

CONTRIBUTIEREGELING

Er wordt geen contributie geheven, alleen een vrijwillige bijdrage naar eigen keuze. Ingeval de bodem van de klubkas zichtbaar gaat worden komt daar vanzelf in het blad bericht van.

Bijdragen kunnen gestort worden op girorekening 34 33 351 t.n.v. F. Waroux rek. Natuur en Vogelwacht - Culemborg.

NIEUWS VAN DE BIBLIOTHEEK

Deze maand weinig nieuws uit deze hoek. Slechts één boek, beschikbaar gesteld door Jilles van de Warenburg kan deze keer worden doorgegeven.

Aanvulling 2 - boekenlijst

PL-12 Natuurgids voor de Paddestoelen - P. Montarnal
220 Afbeeldingen in kleuren.

Openingstijden van de "Bieb" dagelijks van 's-morgens tot 's-avonds voorzover mijn vrouw of ik aanwezig zijn.

Frans Waroux - Mendelssohnlaan 7.

Excursie naar de Heul

Waarnemingen en verslag van een excursie op 24/8-75 naar de noordelijke Lek-uiterswaard en De Heul.

Vertrek 9.00 uur. Weersgesteldheid half bewolkt, 16° waterstand iets boven normaal, zicht vrij goed.

Deelnemers: Hans v/d Berg, Harry Uphof, Harry v/d

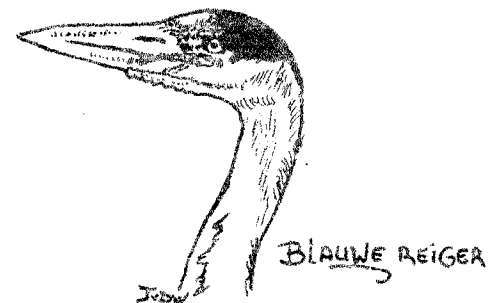
Warenburg en Frans Waroux.

Waarnemingen uiterwaard:

Slobeend	1
Blauwe reiger	4
Wintertaling	10
Tapuit	2
Kneu	9
Putter	3
Stormmeeuw	9
Graspieper	6
Leeuwerik	8
Gele kwikstaart	1
Buizerd	1
Patrijs	2
Oeverloper	2
Paapie	2
Watersnip	31

Waarnemingen De Heul:

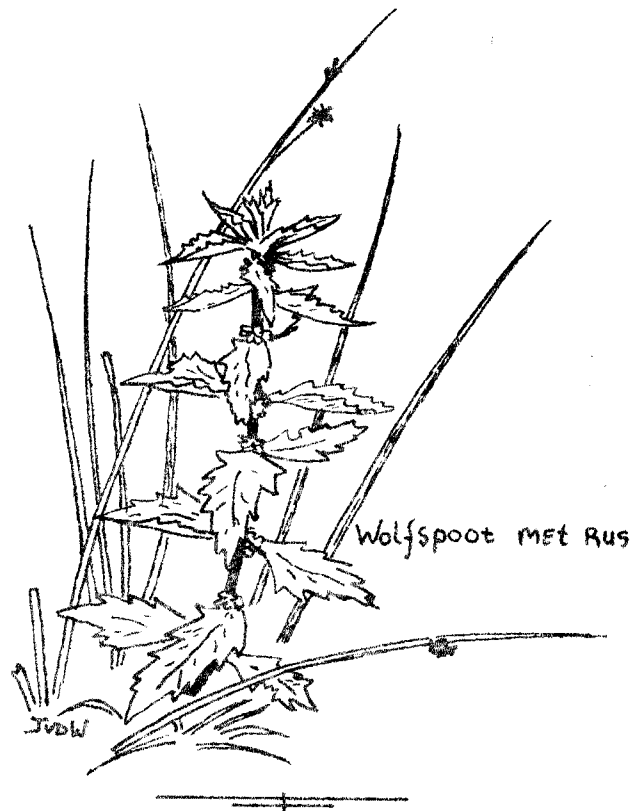
Wuut	1
Wintertaling	1
Watersnip	45
Wilde eend	75
Rietgors	1
Grasmus	1
Porcelainhoen	1
Tevens een drietal concen-	
traties van Kieviten van	
elk meer dan 100 ex.	

Door ons aangetroffen planten:

Parapluitjesmos, wilde aster, glidkruid, heelblaadje, ogentroost, leverkruid, beekpunge, driedelig tandzaad, gele morgenster, herts mant, watermunt, kattedoorn, harig wilgeroosje, jacobs kruiskruid, tennisbloem, kleine klaproos, moerasandoorn, wilde peen, pastinaak, wolfspoot, brunel, wilde bertram, kattestaart, boerenwormkruid, bitterzoet

Frans Waroux

Excursie naar Linschoten

Zaterdag 16 augustus zijn we naar Linschoten geweest. Het regende die dag voor het eerst na lange tijd heel hard. We gingen met 20 mensen in 5 auto's. Toen we aankwamen, kwam meneer van der Voo ook net aan. Het eerst liet hij ons een nestkastje zien, met een buis eraan zodat er alleen mezen in konden.

Daar dichtbij stond een boom die vorige week door de bliksem was getroffen. Daar 60 meter van-daan stond een huis; kan je nagaan dat die mensen van de klap zijn geschrokken.

We liepen op 'n weggetje met aan bijde kanten een sloot. Wat is daar nou belangrijk aan? Dat zal ik vertellen: rechts was het helder en links was het water niet schoon en toch stonden ze met elkaar in verbinding. Het water stroomde namelijk rond en onderweg werd het gezeefd.

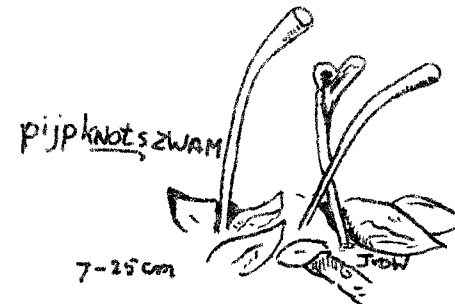
We gingen door een heel zwaar ijzeren hek. Aan het pad waar we toen liepen stonden bomen van 255 jaar oud. Aan een van de bomen zaten reuzen van paddestoelen.

We hebben zwarte noten gevonden. Leo van de Kooy gaat er twee in zijn tuin stoppen, en dan maar afwachten of er wat van komt.

Er is daar een reigerkolonie. Het is de grootste van Nederland. We liepen op pad en als je omhoog keek zag je niets anders dan reigernesten.

We hebben dhr. van der Voo bedankt voor alles wat hij ons verteld en laten zien heeft.

Pauline Aikema

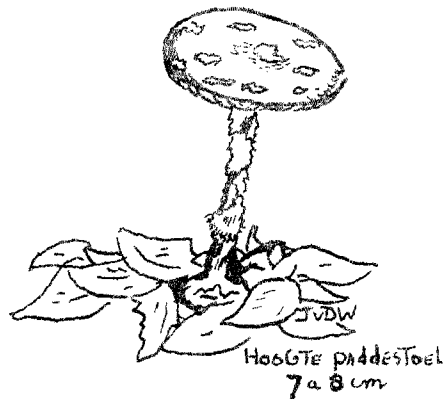

Vrijdag 31 oktober is er in de Paulusschool aan de Parklaan (ingang bij het dienstencentrum de Driestad) een lezing met dia's over de vogels van de Shetland Eilanden door Leo van de Kooy.

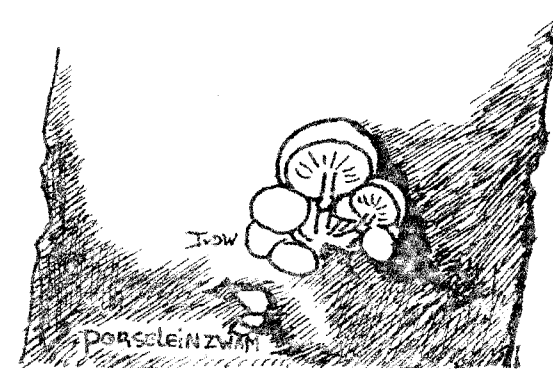
Paddenstoelenexcursie met Johan de Kruij 21 sept.

Het scheen dat veel mensen liever bleven uitslapen dan meegingen naar Amerongen. Slechts 7 mensen stonden klaar om mee te gaan. In Amerongen voegde de broer van Johan -Alfons- zich bij ons.

Over de 25 km. hebben we 2 uur gefietst; onderweg zagen we verschillende leuke dingen (zie einde verslag) In Amerongen aangekomen gingen we na het Plunderen van een maisveld het bos in. We vonden al gauw allerlei soorten paddestoelen. Jillis maakte hiervan schetsen voor Hak-al. Trouwens - het woord hak-al werd veel gebruikt. De aardappel-bovist bleek een bijzondere paddestoel te zijn, want als je er op tikte kwamen er grote wolken van grijze sporen uit. De gele knolzwam bleek een aardappel geur te hebben. Frans bevestigde dit met te zeggen dat hij niet naar één aardappel rook, maar naar een zak vol!

Gele knolzwam

De norskeleinzwam trok de aandacht door zijn prachtige glimmende witte kleur. Deze soort komt alleen voor op dode beukentakken en is een zeer schadelijke parasiet. Johan werd door Frans benoemd om proefondervindelijk de soort vast te stellen door er van te proeven. Ik werd verplicht er een wetenschappelijk tintje aan te geven. Nou daar komt die dan: *Hyposolon ferriguneum* oftewel Roestbruinknobbelzwammetje.

Over de biefstukzwam, die er overgens niet al te smakelijk uitzag, werden opmerkingen gemaakt als: hij smaakt lekker als hij gebakken is in de..... Een slotverassing was de vondst van de vliegezwam (je weet wel, de huisjes van de kabouters).

Er was maar één paddestoel die we tijdens deze excursie niet konden determineren.

Na afscheid genomen te hebben van Alfons gingen we weer naar huis. Op de terugweg kruisten de volgende zaken ons pad: een stevige tegenwind, een boomgaard met lekker appels, een ketting die niet op zijn goede plaats bleef zitten. Om 14.45 uur waren we thuis.

Het dus een van de langste excursies, namelijk 8 uur;

maar daarom een niet minder leuke.

Tijdens deze excursie zagen we:

Kattedoorn, wilde peen, cichorei, bereklauw, duizendblad, perzikkruid, torenvalk, utter, tortelduif, graspieter, kneu, grote bonte specht, groene specht, wulp, eekhoorn en adelaarsvaren.

Paddestoelen:

Zadelzwam, beukwortelzwam, roestbruinknobbelzwammetje, meniezwan, biefstukzwam, vliegenschwam, fopzwam, tonderzwam, gewone zwavelkop, houtknotszwam, trechterzwam, melkzwam, helmmycena, dennemoorder (zeer schadelijk), tolzwam, huiszwam, elfenbankje, braakrussola, roestvlekkenzwam, porseleinzwam, oesterzwam, gerimpelde korstzwam, kleverig koraalzwammetje, aardappelbovist, gele korstzwam, gele knielzwam, helmzwammetje(?), winterhoutzwam, en reuzenschwam.

In de plantage zijn ook veel paddenstoelen te vinden, maar laat ze a.u.b. staan. In de bibliotheek staan veel boekjes over paddenstoelen; die hoeft u niet te laten staan.

Harry van de Warenburg

Waarnemingenlijst

- huismus 2 - 6 - 75
albino ex. Achter 't Zand, Culemborg
Herman Boeve, Frans Waroux
- zomertaling 7 - 6 - 75
4 ex. (3m. + 1 vr.) op "De Heul", Schalkwijk
Henkjan Kievit en Kars Veling
- spotvogel 7 - 6 - 75
1 ex, zingend bij Wilhelmina College, Culemborg
Henkjan Kievit en Kars Veling
- dodaars 7 - 6 - 75
1 ex. op "De Heul", Schalkwijk
Henkjan Kievit en Kars Veling
- waterral 11 - 6 - 75
1 ex. bij Fort Everdingen; 1 ex. juist ten
westen van de spoorbrug bij Culemborg
(met bandrecorder)
(Johan de Kruif en Dave Schmitt)
- grote bonte specht 14 - 6 - 75
1 ex. op de boom roffelend bij Wilhelmina Coll.
Jandirken Henkjan Kievit
- kneu 17 - 6 - 75
broedend in struik bij Parkschool, Culemborg
Hans Rietvink e.a.
- geelgors 18 - 6 - 75
1 p. op het industrieterrein, Culemborg
Lis en Hans Rietvink
- grote lijster 20 - 6 - 75
1 mnl. ex. alamerend langs Otto van Reesweg
Johan de Kruif en Dave Schmitt
- aalscholver 21 - 6 - 75
1 ex. op "De Heul", Schalkwijk
excursie jeugdgroep

boomklever 21 - 6 - 75
1 ex. in de Plantage, Culemborg
N. van der Kooy

zwarte roodstaart 22 - 6 - 75
1 mnl. ex zingend op sloophuizen jachthaven
fam. van der Kooy

wulp 20 - 7 - 75
4 ex. overvliegend Lekdijk west, Culemborg
Kars Veling

witgatje 20 - 7 - 75
1 ex. in slootkant Beesdse weg, Culemborg
kars Veling

7 - 8 - 75
1 ex. langs de Lek, Culemborg
Hans Rietvink

kleine karekiet 22 - 7 - 75
nest met drie jongen (nog kaal); Lange Dreef
(Hans Rietvink)

purperreiger 12 - 6 - 75
1 ex. overvliegend Redichemse waard, Culemborg
excursie jeugdgroep

24 - 7 - 75
1 ex. Redichemsewaard
Jilles van de Warenburg

28 - 7 - 75
1 ex. Korte Avontuur, Culemborg
Jilles van de Warenburg

visdiefje 27 - 7 - 75
2 ex. vliegend langs de Weidsteeg, Culemborg
Hans Rietvink

blauwe reiger 2 - 8 - 75
meerdere exemplaren 's morgens vroeg vliësend in
stadsgrachten
Hans van de Warenburg

steenuil 6 - 8 - 75
1 ex. doodgevlogen tegen ruit, Waldeck Pyrmontdreef
C. van der Vate

buizerd 9 - 8 - 75
1 ex. in de Regulieren, Buurmalsen
Ton van Beek en Chris Kalden

breedbladige wespenorchis 13 - 8 - 75
meerdere tientallen ex. in populierenbos langs
de Koolweg-Oost, Beesd
Ton en Joost van Beek

kleine plevier 26 - 6 - 75
4 ex. in de afgesloten Lekarm bij Hagestein
Kars Veling

kuifeend 26 - 6 - 75
1 p. + 8 juv. fort Everdingen
Kars Veling

groene specht 29 - 6 - 75
1 ex. langs de Zeedijk, Culemborg
Hans Rietvink

egel 4 - 8 - 75
1 ex. Chopinplein, Culemborg
Riet van Brenk en Chris Kalden

In verband met de plaatsruimte worden niet alle waarnemingen in het clubblad opgenomen, maar alles wordt bewaard en gebruikt bij de diverse inventarisatie's e.d..
Het grote voordeel van de waarnemingskaarten is dat incidentele gegevens die gemakkelijk vergeten worden en/of niet genoteerd worden, toch bewaard blijven. Dit geldt niet alleen voor vogel waarnemingen, maar ook voor zoogdieren, planten, insecten, enz..
De kaartjes zijn te krijgen bij Chris Kalden, Ravelijnstraat 51 te Culemborg. Hij geeft ze graag uit, maar krijgt ze nog liever ingevuld terug.

Zuidelijk Flevopolder.....weekend 10 tot en
met 12 oktober

In het vorige blad heeft al een aankondiging gestaan van dit weekend. Het aksent van dit weekend zal liggen op het waarnemen van trekvogels die daar in grote getale voorkomen.

We vertrekken in 2 groepen met de trein. De eerste groep vertrekt o.l.v. Leo van de Kooij. Hiervoor moet je om 17 uur in de stationhal aanwezig zijn. De tweede groep moet om 19 uur op dezelfde plek zijn en zullen vertrekken met Gerard van Zuylen.

In verband met het goedkoper reizen in groepsverband is het noodzakelijk dat we weten wie er meegaat en met welke groep. Dit kan je doen door onderstaande strook in te vullen en vóór 4 oktober bij Gerard van Zuylen, Zandstr 32 a door de brievenbus te gooien.

We zullen zondagmiddag omstreeks 18 uur terug zijn.

De kosten bedragen f 25,- inclusief de reiskosten voor het hele weekend voor de mensen die zich tijdig hebben opgegeven. Het eventuele zakgeld komt voor eigen rekening.

Kampadres: Kamphuis "de schulp"
Mosselweg 33
Oost Flevopolder

Wat je mee moet nemen. Een zeer goed humeur en veel zin en voor de rest vooral niet te veel. Dat geeft alleen maar sleep.

Je hoeft je echt niet drie keer per dag te verkleden. Een paar ekstra van elk is voldoende.

Vergeet verder niet tandenkrabber, theedoek toiletartikelen + handdoek, pitzak en luchtbed als je niet op hout wilt slapen. (valt trouwens best mee hoor), eetspullen, brood voor vrijdagavond en zaterdagmorgen, als je het hebt een kijker en vogelboek.

Een trui is nooit weg in de polder, regenkleding, laarzen en notitieboekje.

Denk ook aan dingen waar je je 's avonds mee kunt vermaken, b.v. stok kaarten, mini schaak mini leesboekjes e.d.

En dan .....dan houden we het op 10 okt.

Leo en Gerard.

Algemene excursies

zondag 5 oktober

Paddestoelen ekskursie naar het
Landgoed Mariënwaard.

vertrek 8 uur vanaf het postkantoor o.l.v.
Gerard van Zuylen.

In deze tijd is het zeker de moeite waard om
nog eens naar paddestoelen te kijken. Zo gauw
de nachtvorst zijn indrukken achterlaat is het
met de paddestoelen gedaan. Als je thuis een
boekje over paddestoelen hebt neem het dan mee.
zaterdag 18 oktober

Vogelekstkursie naar "De Heul"

vertrek 8 uur vanaf het postkantoor o.l.v.
Gerard van Zuylen

Het is alweer een tijdje geleden dat we daar
geweest zijn. In die tijd zijn er alweer heel
wat vogels neergestreken. We gaan kijken wat er
nog is blijven zitten.

Jeugd ekskursies

woensdag 22 oktober dagekstkursie (broed)

Ekskursie naar de Amerongseberg.
vertrek 8 uur vanaf het postkantoor o.l.v.
Leo van de Kooy en Johan de Kruif.

zaterdag 25 oktober

Vogelekstkursie naar Mourik
vertrek 8 uur vanaf het postkantoor o.l.v.

Leo v.d. Kooy.

De vorige ekskursie van 27 september is door
het slechte weer niet doorgegaan. We proberen
het vandaag nog eens.

zondag 2 november

Vogelekstkursie naar Hurwenen met de
trein o.l.v. Koos Rypkema

vertrek: 8 uur in stationhal aanwezig zijn.

We gaan met de trein naar Zaltbommel en vandaar
lopend verder naar Hurwenen.

Hurwenen staat bekend om zijn uiterwaarden, die
in het najaar en winter grotendeels onder water
staan. Dit maakt het voor veel trekvogels aan-
trekkelijk om hier een tijdje te rusten voordat
ze de lange tocht naar het zuiden ondernemen.
We vinden hier vooral veel eendesorten waar-
onder, pijlstaarten, smienten, tafel- en
kuifeenden. Misschien dat de eerst ganzen
ook al neergestreken zijn.

Hallo,

Op onze laatste algemene vergadering werd het voorstel gedaan om in de kerstvakantie een winterkampje te houden. Vanwege het enthousiasme toen zijn we aan het organiseren geslagen en we zijn nu zover dat we het volgende kunnen voorstellen.

Een winterkamp in Veere!

Het kampadres is: Staatsbosbeheer, Landschuurweg 5, Veere.

Het kamphuis is voorzien van o.a. groot dagverblijf (open haard, maar ook gas), verschillende slaapzalen, keuken, toilet en douches, voorraadhok. Kortom het geheel is ook ideaal voor gezinnen.

Het ligt midden in het bos op slechts 5 minuten lopen van een bushalte.

De nadruk van het kampje zal liggen op het bestuderen en bekijken van het waterwijd, dat hier in bijzonder grote aantallen het kerstdiner probeert te ontlopen.

We stellen ons het kampje op de volgende manier voor:

aantal overnachtingen 4à5 (zie onder)

kosten - volwassenen ongeveer f 40,- per persoon

jeugd ongeveer f 20,- per persoon

babies gratis.

De reiskosten zitten hier echter nog niet bij, die moet ieder voor zich betalen.

Om zo snel mogelijk te weten hoeveel er meegaan en welke periode de voorkeur heeft zouden wij graag de volgende invulstrook voor 13 oktober ontvangen op een van de onderstaande adressen.

Han Jansen, Akkerwinde 10 -- Frans Waroux, Mendelsohnstraat 7,
Riet van de Brink, Ravelijnsstraat 51 -- Mieneke Uphof, Volenwal 24
Leo van de Kooij, Vliegerweg 5

-----
invulstrook

27/12 thm 1-1
27/12 thm 31-12
28/12 thm 30-12

Hans, ik krof je niet thuis,
maar wil jij deze bladjes
rondbrengen,

Harry v.d. Warendburg

HANS RIETVINK

EREPRYS 39

CULEMBORG